

**Latvijas zinātnisko, speciālo un publisko bibliotēku direktoru
2011.gada pavasara sanāksme
18-19.05.2011**

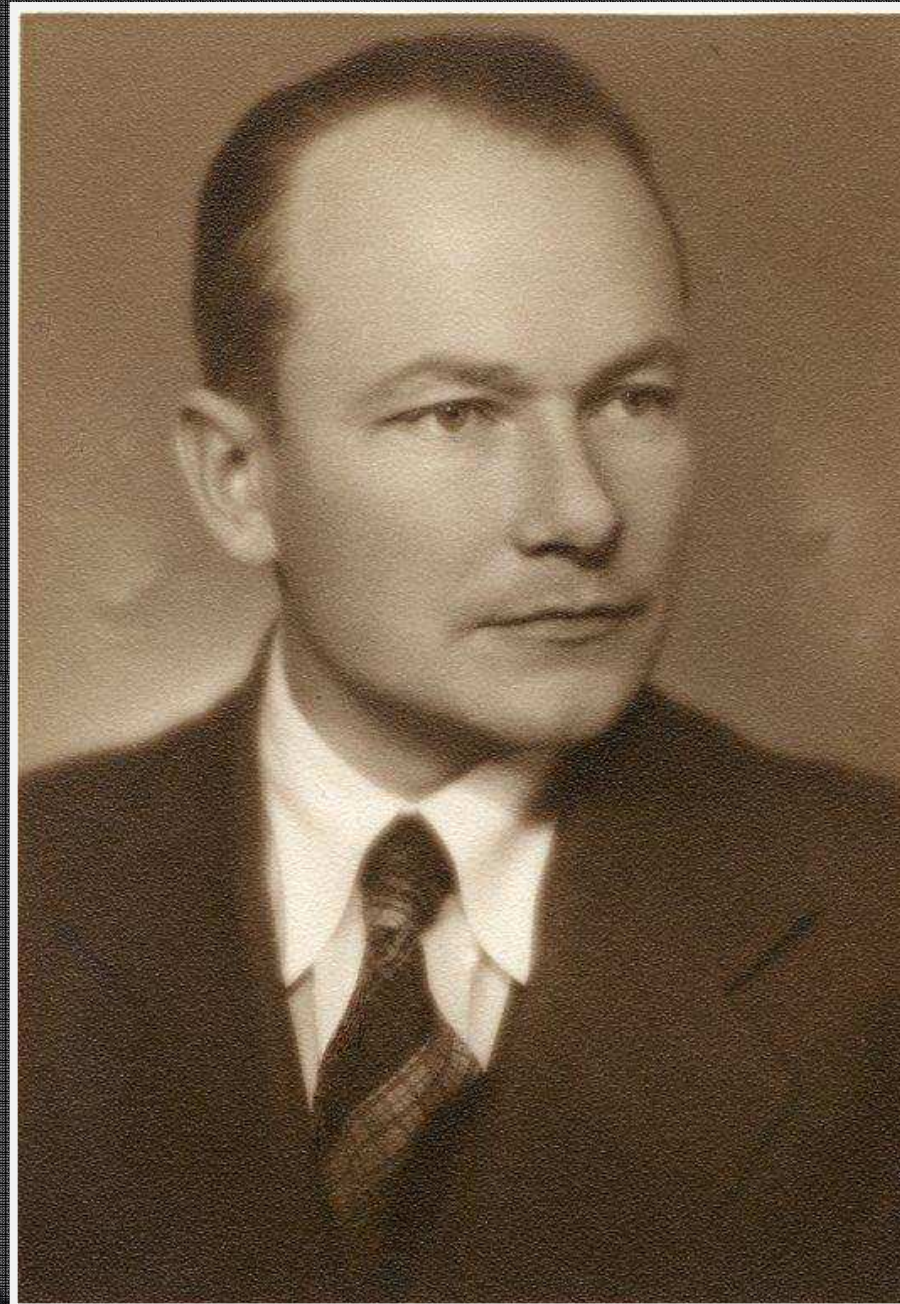
**VIENĪBAS NAMS UN
LATGALES CENTRĀLĀ
BIBLIOTĒKA
DAUGAVPILS KULTŪRAS
DZĪVES APRITĒ**

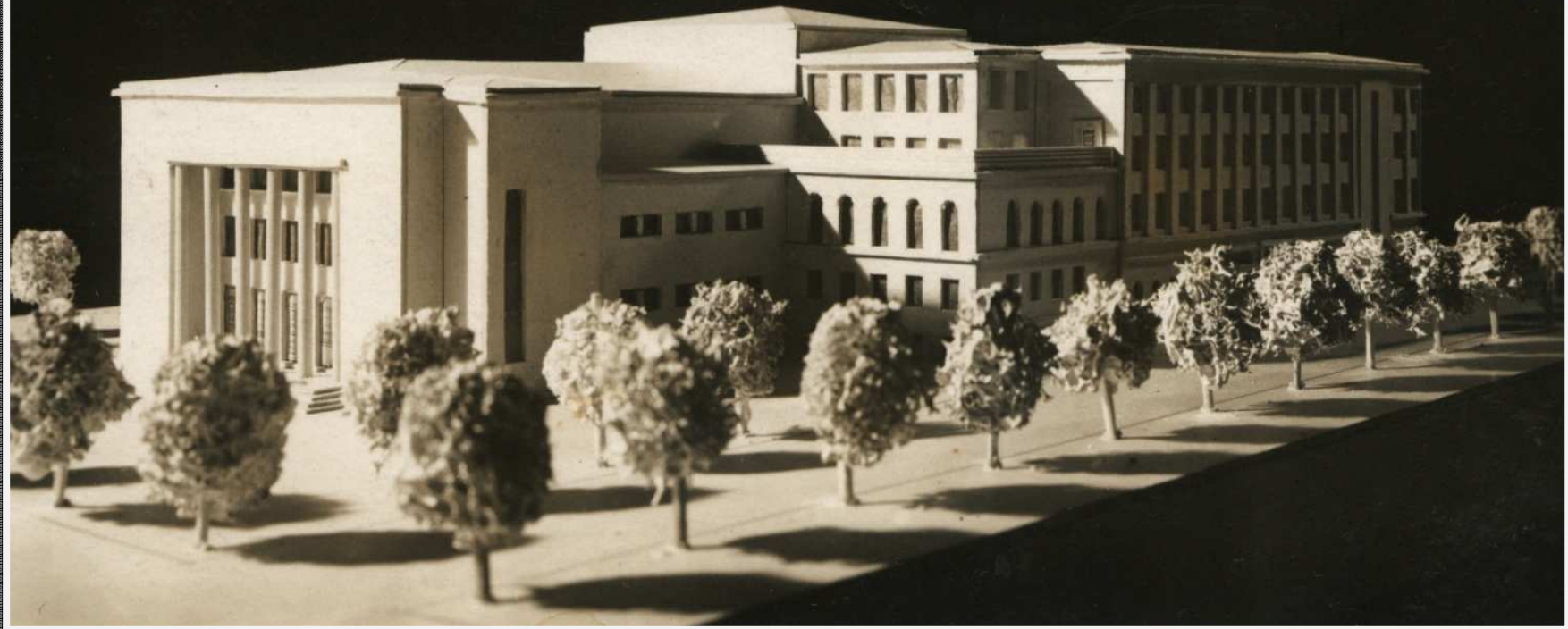
Vienības nams: no idejas līdz ieceres īstenošanai...

- Celtniecība uzsākta pēc Daugavpils Latviešu biedrības iniciatīvas;
- Nama būvniecībai atvēlēts Daugavpils tirgus laukums pašā pilsētas centrā. Laukuma platība 7000 m².
- 1934.gada 17.augustā uz pārrunām par nama būvniecību Daugavpilī ieradās Valsts prezidents Kārlis Ulmanis. Uz lūgumu atbalstīt nama būvi prezidenta atbilde ir īsa un skaidra: ***“Uz šī laukuma pacelsies Vienības nams!”***
- 1934.gada rudenī tika izstrādāta projekta programma, novembrī tika izsludināts projektu konkurss (pieaicināti trīs arhitekti);
- 1935.gada 6.jūnijā komisija izskatīja skiču projektus un **par labāko** tika atzīts jauna **arhitekta Venera Vitanda darbs**

Vienības nams Daugavpilī. Arhitekta Vitanda projekts.

Vienības nams: no idejas līdz ieceres īstenošanai...

- **1936.gada 15.maijā tika likts pamatakmens un septembrī uzsākti būvdarbi**
- Būvdarbos diendienā strādāja līdz 300 strādnieku, veicot darbus divās maiņās
- 1937.gada 5.janvārī notika nama spāru svētki
- **1937.gada 19.decembrī Vienības nams tika iesvētīts un svinīgi nodots ekspluatācijā**

Vienības nams – finansēšanas avoti

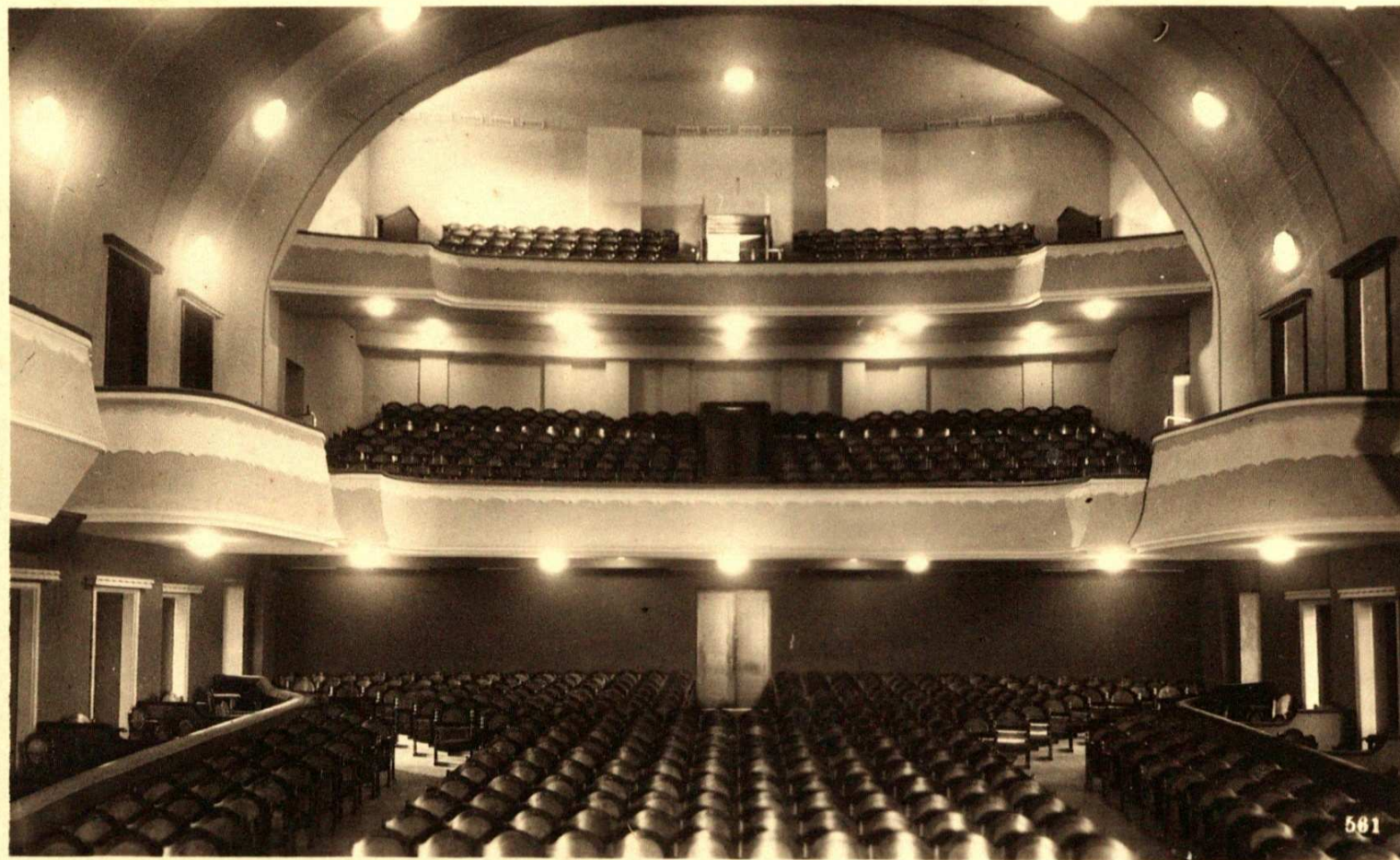
- Būvniecību atbalstīja valsts
- Līdzfinansējumu sniedza Daugavpils Latviešu biedrība, armijas ekonomiskais veikals un Latvijas Kredītbanka
- Ziedojumi nāca no pašvaldībām, uzņēmumiem, sabiedriskajām organizācijām un privātpersonām
- Būvdarbiem sekoja un norēķinus pārbaudīja valsts kontroles pārstāvis un biedrības revīzijas komisija
- **Vienības nama celtniecībai kopā iztērēti 2802391 Ls**

Vienības nams pēc nodošanas ekspluatācijā

Vienības nams pēc nodošanas ekspluatācijā

Daugavpils. Teātra zāle Vienības namā.

Vienības nams pēc nodošanas ekspluatācijā

Daugavpils. Koncertu zāle Vienības namā.

Vienības nams pēc nodošanas ekspluatācijā

Daži dati par Vienības namu

- Nama apbūves laukums – **6 000 m²**
- Grīdu laukums – **30 000 m²**, jeb 3 ha
- Telpu skaits - **450**
- Namā iebūvēti **3 miljoni**, jeb 600 vagonu ķieģeļu
- Būves kubatūra **78 000 m³**
- Ūdensvadu cauruļu garums – **12 km**
- Elektrisko vadu garums **80 km**
- Visās telpās ir auksts un silts ūdens, tālruņu centrāle, signalizācija, centrālā vēdināšanas sistēma, centrālā radioiekārta, dažās telpās iebūvētas dušas, izbūvēti lifti, peldbaseins, viesnīca u.c.

“Droši var sacīt, ka otra tāda nama nav visā Latvijā, un pat ārzemju lielajās pilsētās tāds negadās redzēt bieži. Cilvēks varētu nodzīvot mēnešus, neizspēris kāju no šī nama – un visas viņa garīgās un miesīgās prasības būtu apmierinātas...”

Rakstniece Elīna Zālīte

Vienības nams ir viens no ievērojamākajām tā perioda un stila celtnēm Latvijā. Nesen tā **ierindota starp 12 valsts kultūras kanona objektiem**, kā sava laika nozīmīgākā publiskā ēka ārpus galvaspilsētas, spilgta multifunkcionālā celtne un neoeklektisma arhitektūras paraugs

1937.gads bibliotēkas vēsturē

- 1936.gadā Daugavpils pilsētas valde uzaicinājusi Daugavpils Latviešu biedrību nodot savu bibliotēku pilsētai, lai īstenotu nodomu par pilsētas bibliotēkas dibināšanu
- **1937.gadā** pēc saņemtās atļaujas no Kultūras fonda Domes, **sastādīts akts par Daugavpils Latviešu biedrības bibliotēkas nodošanu pilsētas valdei**
- Bibliotēkai piešķīra telpas Raiņa ielā 101, bet pēc Vienības nama atklāšanas bibliotēka ieguva plašas telpas jaunuzceltajā ēkā

Par pilsētas bibliotēkas pirmo vadītāju iecelts **Jānis Tāle**

Vienības nams Otrajā pasaules karā

- Otrajā pasaules karā Vienības namam tika sagrauts ēkas spārns no Saules ielas puses (kur darbojās bibliotēka)
- Pēc kara to atjaunojot , tika veiktas izmaiņas projektā: uzbūvēts papildu stāvs un līdz ar to likvidēta kafejnīcas jumta terase, **bet bibliotēka atjaunoja darbu savās telpās**
- Visas telpas tika **izmantotas sabiedriskajām vajadzībām** – to funkcija būtiski nemainījās

Daugavpils. Vienības nams.

Vienības nams un bibliotēka padomju laikā

- Vienības nams tika pārdēvēts par Tautas namu, vēlāk par Centrālo kultūras namu Nr.1 un no galvenās fasādes novāca Vienības nama nosaukumu
- bibliotēka arī vairākas reizes mainīja savu nosaukumu, bet nemainīja savu atrašanās vietu un pat paplašināja savas telpas

Bibliotēkas lasītava 1965.gadā

Vienības nama atjaunošana

- Atjaunotais nosaukums “Vienības nams” (mākslinieks Romualds Gibovskis) virs teātra ieejas durvīm iemirdzējās **2005.gadā**
- Kopš tā laika soli pa solim notiek Vienības nama atjaunošana, piesaistot dažādus finansējuma avotus:

Valsts investīcijas

Pašvaldības līdzekļi

ERAF projektu līdzekļi

Valsts arhitektūras pieminekļu inspekcija

VKKF finansējums u.c.

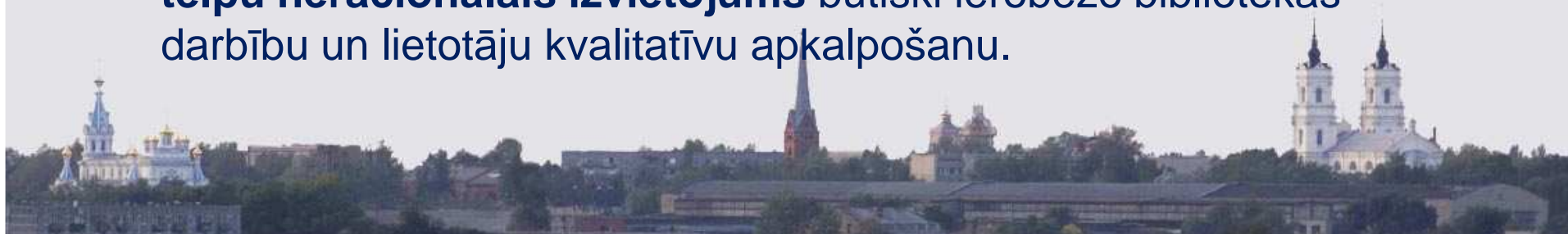

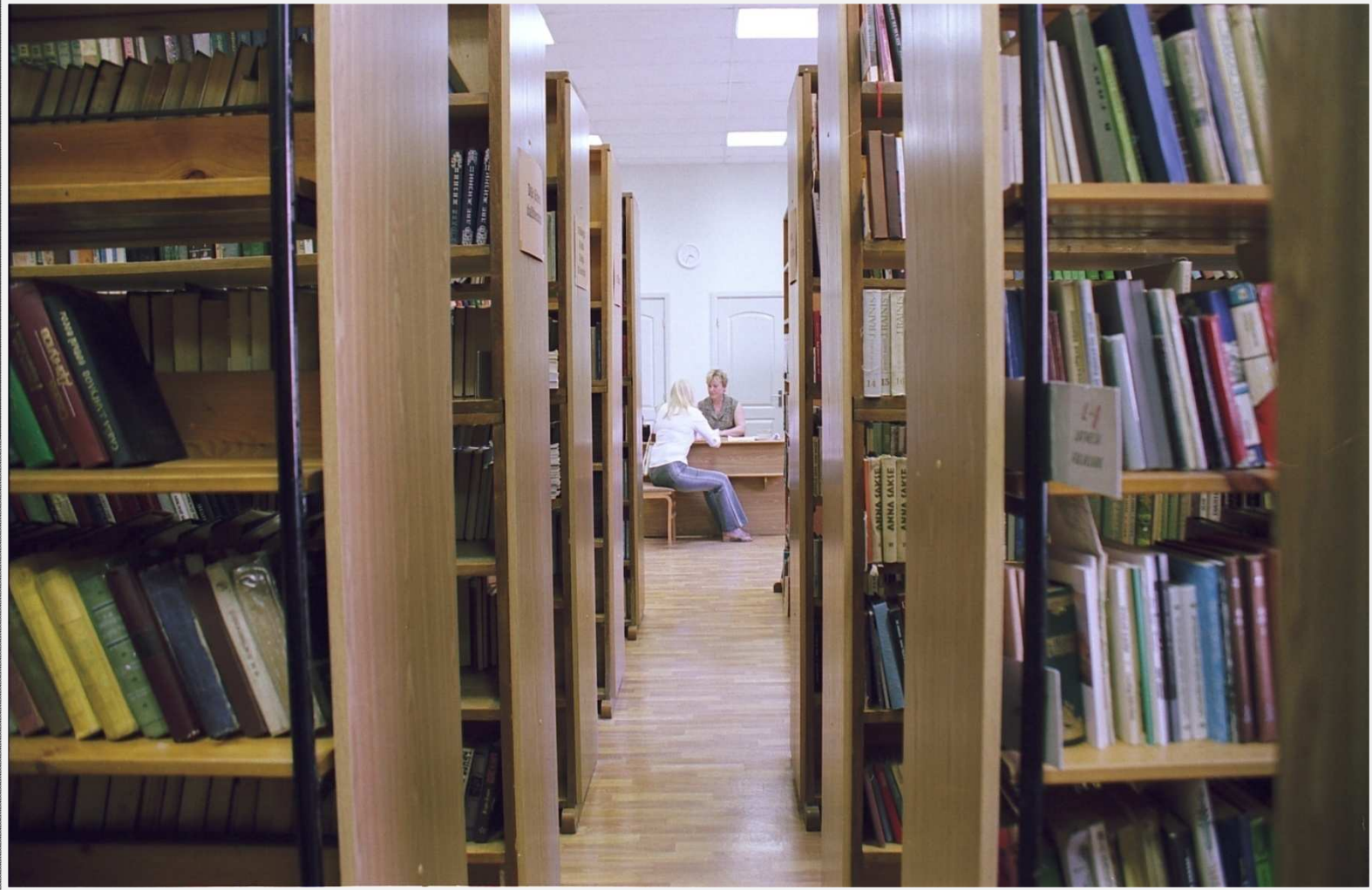
Latgales Centrālās bibliotēkas telpu rekonstrukcija

- LCB telpu paplašināšanas un rekonstrukcijas plāns tika izstrādāts pamatojoties uz **Valsts investīciju prognozi Vienības nama rekonstrukcijai**

Līdz rekonstrukcijai:

- telpu kopējā platība **900 m²**, no tām lasītāju apkalpošanas telpas **520 m²**;
- **3 izolētas lasītavas** (vispārējā lasītava, tehniskā zāle, mākslas zāle) ar **slēgto krājumu**, kas izvietotas dažādos stāvos;
- **2 abonementi** (centrālais un svešvalodu literatūras abonements) ar nepiemērotu krājuma izvietojumu;
- **nav pieejama** cilvēkiem ar īpašām vajadzībām;
- **telpu neracionālais izvietojums** būtiski ierobežo bibliotēkas darbību un lietotāju kvalitatīvu apkalpošanu.

Latgales Centrālās bibliotēkas telpu rekonstrukcijas 1.kārta (2006.-2008.)

- Bibliotēkai piešķīra papildus telpas Vienības nama 2.stāvā
- 2006.gadā SIA “Arhitekta L.Šmita darbnīca” izstrādāja LCB telpu rekonstrukcijas un paplašināšanas projektu, kā arī **bibliotēkas funkcionālo plānu un interjera projektu**
- 1.kārta paredzēja bibliotēkas veco telpu savienošanu ar jaunajām telpām (bijušais centrālais universālveikals) un šo telpu pilnīgu rekonstrukciju

1.kārtas finansētāji

- Valsts investīcijas Vienības nama rekonstrukcijai **300000 Ls**
- Daugavpils domes līdzfinansējums **100000 Ls**

Latgales Centrālās bibliotēkas telpu rekonstrukcijas 1.kārtas rezultāti

rezultātā:

- pilnīgi nomainīta apkures sistēma, ierīkota ventilācija un kondicionieri, iegādātas **jaunas mēbeles un aprīkojums** Bibliotēkas apmeklētāju ērtībai izveidota otra ieeja no Ģimnāzijas ielas, telpas aprīkotas ar **elektronisko drošības sistēmu grāmatu aprītei** un pielāgotas cilvēkiem ar īpašām vajadzībām
- Izveidota **Vienotā lietotāju apkalpošanas zona (650 m²)**, kur apmeklētāji var saņemt visplašāko bibliotēku pakalpojumu klāstu
- 19.02.2008. jaunās, renovētās telpas tika atklātas apmeklētājiem

***Latgales Centrālā bibliotēka un Daugavpils pilsētas dome
saņēma Trešā tēva dēla balvu nominācijā:
Veiksmīgākā pilsētas bibliotēkas sadarbība ar pašvaldību***

„Trešā tēva dēla” balva.

Apliecinājums un pateicība par ieguldījumu
bibliotēkai, kas veidojusi Latvijas nākotni.

Gaišu, izcilu, gudru.

Latgales Centrālās bibliotēkas telpu rekonstrukcijas 2.kārta

- projekta 2.kārta paredzēja bibliotēkas kāpņu telpas (no Saules ielas puses) **kapitālo rekonstrukciju un lifta ierīkošanu**
- Tehnisko projektu un interjera dizainu izstrādāja AS *“Komunālprojekts”*
- Darbi uzsākti 2008.gada rudenī, pabeigti 2009.gada jūnijā
- Projekta izmaksas **180000 Ls** (Valsts investīcijas un domes līdzfinansējums)

LCB – nerealizētās idejas

3.kārtā tika plānots:

- pabeigt 2.stāva telpu rekonstrukciju, izveidot daudzfunkcionālu telpu semināru, tālākizglītības pasākumu u.c. aktivitāšu rīkošanai
- pielāgot Vienības nama pagrābtelpas LCB pasīvā krājuma un depozitārija vajadzībām

4.kārtā tika plānots:

- veikt 3.stāva telpu rekonstrukciju

**Sakarā ar Valsts investīciju pārtraukšanu
projekta 3. un 4.kārtas realizēšana
atlikta uz nenoteiktu laiku**

Vienības nama fasādes atjaunošana

- 2009.gada augustā projekta “Daugavpils vēsturiskā centra dominantes – Vienības nama atjaunošana” ietvaros tika veikti Vienības nama fasādes renovācijas darbi, **t.sk. logu nomaiņa, pieguļošās teritorijas labiekārtošana**
- Projekts tiek finansēts no ES struktūrfondu līdzekļiem

2010.gada 17.septembrī

notika atjaunotā Vienības nama svinīga atklāšana

Vienības nama svinīgā atklāšana

Bibliotēka Vienības namā – labi vai slikti?

- Ideāla atrašanās vieta
- Visplašākās sadarbības iespējas
- Lielāka iespēja piesaistīt investoru līdzekļus
- Pašvaldības telpas (nav nomas maksas)

Bet.....

- Praktiski nav iespēju paplašināt esošās bibliotēkas telpas
- Sarežģīti veikt rekonstrukcijas darbus (t.sk. jebkuru telpu pārplānošanu) vēsturiskā namā, jo jāievēro daudz ierobežojumu un jāsaņem vairākas atļaujas

Paldies par uzmanību!

Ceļojumu pa Vienības
namu turpināsim
vakarā...

